

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.06.1978, sp. zn. 5 Cz 25/78, ECLI:CZ:NS:1978:5.CZ.25.1978.1

Číslo: 15/1981

Právní věta: Soud je oprávněn projednat a rozhodnout spor o odměnu za zlepšovací návrh (§ 124 odst. 1 písm. d/ zákona č. 84/1972 Sb.) využívaný v organizaci i v případě, že organizace nerozhodla o přihlášce zlepšovacího návrhu v dvouměsíční nebo prodloužené lhůtě (§ 67 zákona č. 84/1972 Sb.) anebo zrušila rozhodnutí o využívání zlepšovacího návrhu a nadřízený orgán toto její rozhodnutí přezkoumal a žádosti o změnu rozhodnutí nevyhověl (§ 72 odst. 1 a 3 zákona č. 84/1972 Sb.).

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 30.06.1978

Spisová značka: 5 Cz 25/78

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Podmínky řízení, Řízení před soudem, Zlepšovací návrhy

Předpisy: 99/1963 Sb. § 7 84/1972 Sb. § 67

§ 124

§ 72

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Podáním ze 16. 2. 1976 žalobci požádali žalovanou organizaci o zaplacení odměny za roční využívání zlepšovacího návrhu. Uvedli, že o jejich přihlášce zlepšovacího návrhu, která byla vedena pod č. ZN 107/73, bylo rozhodnuto kladně a byl vydán zlepšovatelský průkaz. Po dobu jednoho roku byl tento zlepšovací návrh v žalované organizaci využíván.

Protože žalovaná organizace odmítla dopisem z 3. 3. 1976 požadovanou odměnu zaplatit, podali žalobci 12. 3. 1976 návrh na zahájení smírčího řízení u závodního výboru ROH žalované organizace. K uzavření smíru však nedošlo, a proto byla věc na návrh žalobců postoupena soudu (§ 127 odst. 1 zákona č. 84/1972 Sb.). Při jednání u okresního soudu v Trutnově dne 4. 5. 1976 žalobci uvedli, že žalovaná organizace zrušila své rozhodnutí o využití jejich zlepšovacího návrhu, že však návrh byl i nadále využíván.

Okresní soud v Trutnově usnesením rozhodl, že je nepřislušným k projednání této věci, s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude spis postoupen generálnímu ředitelství nadřízenému žalované organizaci. Toto usnesení nabylo právní moci.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tímto usnesením byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Z protokolu o jednání u okresního soudu v Trutnově ze 4. 5. 1976 je patrné, že soud vycházel při posuzování své pravomoci k projednání tohoto sporu z ustanovení § 116 a § 72 zákona č. 84/1972 Sb. o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech. Jejich výkladem dospěl k závěru, že pravomoc soudu k rozhodování v této věci není dána, neboť jde o spor, v němž je prvotní otázkou zrušení kladného rozhodnutí o využívání zlepšovacího návrhu, o němž rozhoduje s konečnou platností orgán přímo nadřízený organizaci. Soud prvního stupně rozhodl o své nepřislušnosti, a to nesprávně, protože kdyby věc skutečně nespadala do pravomoci soudu, šlo by o nedostatek podmínky řízení ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. a pak by bylo třeba řízení zastavit; teprve po právní moci usnesení o zastavení řízení by soud mohl věc postoupit jinému orgánu za předpokladu, že takovýto orgán by byl příslušný o ní rozhodnout.

Ve smyslu ustanovení § 7 o. s. ř. náleží však rozhodování o uvedeném nároku do pravomoci soudu. To plyne z ustanovení § 124 odst. 1 písm. d) zákona č. 84/1972 Sb., jímž je založena pravomoc soudu rozhodovat spory o odměně za zlepšovací návrh, zejména pak spory o vznik nároku na odměnu, způsob stanovení odměny a o její výši. Z této pravomoci soudu citovaný zákon nestanoví výjimku. Opačný závěr nelze dovodit ani z ustanovení § 116 zákona č. 84/1972 Sb.

Podle ustanovení § 116 zákona č. 84/1972 Sb. právo na odměnu vzniká autoru využitím zlepšovacího návrhu, na který byl vydán zlepšovací průkaz. Nerozhodne-li o přihlášce zlepšovacího návrhu organizace ve dvouměsíční nebo prodloužené lhůtě (§ 67 zákona č. 84/1972 Sb.) a využívá-li předmětu přihlášky, má jeho autor nárok na odměnu, splňuje-li předmět přihlášky podmínky zlepšovacího návrhu. Tím je pouze zdůrazněno, že autor zlepšovacího návrhu, jestliže předmět jeho přihlášky splňuje podmínky zlepšovacího návrhu, má nárok na odměnu a může jej uplatnit u soudu i v případě, kdy organizace nerozhodla o přihlášce zlepšovacího návrhu ve dvouměsíční nebo prodloužené lhůtě podle ustanovení § 67 zákona č. 84/1972 Sb., a že tedy nemusí s uplatněním tohoto nároku vyčkávat, až organizace rozhodne. Toto zákonné ustanovení má jenom funkci stanovení doby, do kdy je organizace povinna o přihlášce zlepšovacího návrhu rozhodnout a kdy může autor zlepšovacího návrhu nárok na odměnu uplatnit poprvé.

Zamítnutím přihlášky zlepšovacího návrhu podle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 84/1972 Sb., organizace rozhodne, že její předmět za zlepšovací návrh neuznává. Na roveň takovému zamítnutí přihlášky je třeba postavit případ, kdy organizace podle ustanovení § 71 odst. 4 zákona č. 84/1972 Sb. zruší své kladné rozhodnutí o zlepšovacím návrhu proto, že dodatečně zjistí, že nebyly splněny podmínky pro jeho využívání, v důsledku čehož pozbývá platnosti zlepšovatelství průkaz. Tu je rozhodnuto jenom o tom, že organizace přestala uznávat předmět přihlášky za zlepšovací návrh; není tím však vyřešena otázka případné odměny, pokud skutečně šlo o zlepšovací návrh (§ 58 odst. 1 a 2 zákona č. 84/1972 Sb.), který byl využit (§ 71 odst. 3 zákona č. 84/1972 Sb.).

Ustanovení § 124 odst. 1 písm. d) zákona č. 84/1972 Sb. zakládá pravomoc soudů k rozhodování sporů o odměnách za zlepšovací návrhy. Návor, že záporným rozhodnutím nadřízeného orgánu o přihlášce zlepšovacího návrhu, případně potvrzením rozhodnutí, kterým organizace zrušila své předchozí kladné rozhodnutí o zlepšovacím návrhu, je věc odměny s konečnou platností vyřešena, byl by v rozporu se zákonem; neodůvodněně by odnímal soudu rozhodování o nároku o odměně za zlepšovací návrh, ponechával by možnost realizace tohoto návrhu na libovůli organizace a tím by zbavoval zlepšovatele zákonné ochrany. Soud, který rozhoduje o odměně za zlepšovací návrh, je pak oprávněn zejména i k tomu, aby si vyřešil jako předběžnou otázku jak otázku existence zlepšovacího návrhu, tak i otázku skutečného využití zlepšovacího návrhu (§ 135 odst. 2 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 6 o. s. ř. postupuje soud v řízení v součinnosti se všemi, kteří se účastní řízení tak, aby byl co nejúčelněji zjištěn skutečný stav věci a aby ochrana práv byla rychlá a účinná. Podle ustanovení § 120 odst. 1 o. s. ř. soud dbá o to, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejúplněji. Rozhodne, které z navrhaných důkazů je třeba provést, a provede i jiné důkazy, než jsou navrhovány. Podle ustanovení § 153 odst. 1 o. s. ř. soud rozhoduje na základě skutečného stavu věci.

Těmito zákonnými ustanoveními se soud prvního stupně neřídil; vycházel ze svého právního názoru, který nelze pokládat za správný, a proto neprováděl žádné dokazování. Tím porušil zákon v ustanoveních § 6, § 7, § 104 odst. 1, § 120 odst. 1, a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 71 odst. 3, § 116 a § 124 odst. 1 písm. d) zákona č. 84/1972 Sb.